

Pelle Dragsteds grundlovstale

Taler

Pelle Dragsted
Politisk Ordfører for Enhedslisten

Dato

5. juni 2026

Sted

Testrup Højskole

1 I går tikkede en besked ind fra Maria.

Hun havde lige set i fjernsynet, at Enhedslisten i regeringsforhandlingerne havde sikret gratis tandlæge for alle danskere.

5

Og at vi allerede næste år begynder med førtidspensionisterne.

Maria er selv førtidspensionist. Hun skrev til mig, at hun har levet med kroniske infektioner i munden, fordi hun i mange år ikke har haft råd til tandlæge.

10

Og så skrev hun, og jeg citerer: "Beskeden om gratis tandlæge er den bedste julegave nogensinde. Jeg får mit liv tilbage på en måde, som jeg troede var umulig."

15 Hendes besked, mindede mig om noget.

Om hvordan vi ofte først bliver opmærksom på vores frihed, når vi ikke har den.

20 For de fleste af os er det svært at forestille sig ikke at have friheden til at kunne smile. Eller at leve med smerter hver eneste dag. Og ikke have friheden til at vide, om det nogensinde stopper.

Måske har nogle af jer prøvet at brække et ben. Og først dér opdage, hvor meget frihed der ligger i noget så banalt som at kunne gå.

25

Sådan er det ofte med friheden. Den har det med at være usynlig, lige indtil den forsvinder.

30

Og derfor kan det også være svært at forestille sig den frihed, vi endnu ikke har.

Ofte tror vi at ufriheden er naturlig. Og friheden umulig. Som Maria troede.

35 Inden jeg skulle tale heroppe, talte jeg med nogle af de unge her fra højskolen.

Ella, Anna og Ahmad fortalte, at de var bekymrede for fremtiden, fordi det efterhånden er helt umuligt at få et sted at bo, der er til at betale. Selv et lille værelse kan koste det dobbelte af en SU.

40

Kan jeg finde et sted at bo?

Har jeg råd?

45 Eller skal jeg blive tilbage, mens vennerne flytter videre?

Det er ufrihed.

Ikke at kunne bo der hvor man ønsker. Fordi nogle markeds kræfter uden for ens kontrol har drevet priserne op.

50

Men det er en ufrihed vi opfatter som naturlig, og som umulig at ændre.

Når mennesker som Maria eller de unge fra højskolen fortæller om deres liv, bliver jeg mindet om, hvad politik handler om.

55

Det handler om at gøre den umulige frihed mulig.

For alle. Uanset hvem man er. Og uanset størrelsen på ens pengepung.

60

I dag fejrer vi Grundloven og den frihed som den bragte med sig.

Men den kom jo ikke af sig selv, fordi Frederik den 7. pludselig vågnede op en morgen med et brændende hjerte for frihed og folkestyre.

65

Den kom fordi mennesker turde drømme om, tro på, og ikke mindst kæmpe for en frihed de endnu ikke havde. Og som de kort inden troede var umulig.

70 Fordi ingen rettigheder er kommet af sig selv. Stemmeretten. Retten til uddannelse. Retten til sundhed. Retten til et værdigt arbejdsliv. Kvinders ret til at bestemme over deres egen krop.

Ingen af de fremskridt kom som gaver fra oven.

75

De blev kæmpet hjem af mennesker, der turde forestille sig en frihed, som endnu ikke fandtes.

Som løftede blikket og spurgte: Hvorfor egentlig?

80

Hvorfor skal jeg ikke kunne stemme?

Hvorfor skal sundhed og uddannelse kun være for de rige?

85 Hvorfor skal friheden til at bo godt være forbeholdt dem, der har mest?

Det var sådan, vi byggede vores demokrati. Og det var sådan vi byggede velfærdssamfundet.

90 Fordi generation efter generation troede på og kæmpede for en frihed de endnu ikke havde.

Men det er som om vi i de sidste årtier lidt har glemt den øvelse.

95 At vi har accepteret tingenes tilstand. Troet at vi var færdige med at bygge demokratiet og velfærdssamfundet. Glemte at der stadig findes friheder, vi ikke har endnu.

100 Men der skete noget i denne uge, da vi efter 10 ugers hårde forhandlinger kunne præsentere en aftale om en regering.

Vi viste, at når modet og viljen er der, så kan vi faktisk forandre. Gøre dét muligt, som syntes umuligt lige før.

105 Som når vi nu gør vi tandplejen til en frihed for alle. Også for Maria.

Nogle af jer har nok allerede set mig turnere nyhederne rundt med budskabet

om de store fremskridt vi har sikret i forhandlingerne.

110

Men lad os lige tage det én gang til. For det gør mig ærligt talt glad i låget hver gang, jeg siger det:

115 Gratis tandlæge. Gratis kollektiv transport til børn og unge. Tusinder af nye boliger der er til at betale, så Ella, Anna og Ahmad også har friheden til at bo i den by, de ønsker.

Rent drikkevand. Halvering af momsen på mad og nul moms på frugt og grønt.

120 Det er nogle af de nye friheder, vi nu giver til hinanden.

Der er nogen, der prøver at bilde os ind, at frihed er noget luftigt. Noget abstrakt. Og teoretisk.

125 Men for mig er frihed meget konkret.

Det er friheden til ikke at skulle leve med smerter.

Det er friheden til at kunne bo hvor man ønsker

130

Det er friheden til at have råd til at invitere børnebørnene med i tivoli

Og den slags konkret frihed. Den skaber vi ikke hver for sig. Den skaber vi sammen i fællesskab.

135

Da jeg læste Marias besked i går, var der særligt én sætning, der blev hos mig.

"Jeg får mit liv tilbage på en måde, som jeg troede var umulig"

140 Men det var ikke umuligt. Ikke længere. Nu var friheden blevet mulig.

At turde forestille sig en frihed som vi endnu ikke har. Og kæmpe for den.

Det er sådan vi byggede vores demokrati.

145

Det er sådan vi byggede vores solidariske velfærdssamfund.

Det er sådan vi byggede Danmark.

150

Så lad os love hinanden i dag. At vi bygger videre. At vi ikke stopper.

Og at vi aldrig, aldrig opgiver troen på, at den frihed, der synes umulig i dag, kan blive mulig i morgen.

155

Tusind tak for ordet og rigtig god grundlovsdag.

Kilde

Manuskript tilsendt af taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler

160

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Enhedslisten, Grundlovstale

165

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/pelle-dragsteds-grundlovstale-2026>

170

175

180

185